

Вазовъ е закърмен съ композиціи, идентъ и пориція на доосвободителната епоха, физически и морално той е израснал и закърнилъ въ нея; затова ти се рисува въ изображението му видни въ орсона на добродѣтливъ на своятъ херои, и той хранъ имъ не само адмиралитет.

Наблюдението си надъ епохата послѣ освобождението художественъ си складания Вазовъ е прѣсъздалъ въ три комедии и една драма — „Михалаки чорбаджи, Вѣстникъ ли?, Службогонинъ и Казаларска царица“. Първата представи една картина на новото комично положение, въ което се оказа този толкова характеренъ типъ на доосвободителната епоха — чорбаджията. Главното лице, чорбаджи Михалаки, е една жалка и чудовищна прѣживъница на миналото, смѣшица въ новиятъ отношение съ понятието си, и прѣразсъздали си и честолюбивето си. Той е изгубилъ вече това обществено положение, на което е дължалъ почетностъ и поклоненіе, но все пакъ по навыкъ ги очаква, изисква ги, и затова напада въ комично положение.

По-високо отъ тия дѣй комедии, на и отъ иначе отъ драмите му, стоя двукратната комедия Службогонинъ. Добръ построена, ти се отличава и съ живи характеристики на една редица типове, толкова специфични за нашите отношения.

Казаларската царица е араматизация на романа подъ скъпото име. Пиесата ни дава въ серизонъ драматична замыслъ един парче отъ български животъ, градски и селски, както тѣ се прѣявяватъ единъ въ други.

Историческото минало, почти въ равна степень като съвремеността, е интересувало Ии-

Предната корица отъ албума съ фотографически снимки, поднесенъ отъ Народния Музей.

Вазовъ: историческътъ му драми Къмъ прошътъ, Бориславъ и Иванъ скъ доказателство за това. Собствено това не сѫ драми, а исторически картини въ драматическа форма, които възъздаватъ моментъ отъ историческата живътъ на българския народъ отъ XIII и XIV вѣкове.

Бориславъ е апогеозътъ на великолуднишето на Иванъ Аспровъ II, на любовта и на раздразненото и събудено отъ коварството на виантизтичнъ чувство.

Въ своятъ пиеси Вазовъ обича широка, енически да създава живота. Отъ тази страна той е ималъ хубавътъ образъ на Шекспира. Обаче той не е можалъ да приходи отъ опасностъ и тъмкотъстъ на тая богата техника и затова у него не всичко е съвършено — отъ тази страна.

Вторичнитъ задачи тъйдълъ много го улачватъ и отлагатъ отъ прѣката и първата задача на драматурга — развитието на една органически споена интрига, най-съжественътъ елементъ на всяко драматично изображение. Въместо интензивно развитие на фабулата, като най-специфична складна на драмата, Вазовъ по-често дава едно екстензивно, епично развитие на тая фабула. Епидоичните сцени най-често прѣкъсватъ дѣйствието. По този начинъ неговите пиеси получаватъ характеръ на широка епична картина съ богатъ бытовъ или исторически фонъ и изобилия характеристика на лицата, но лиценъ отъ онази захватливата сила, която напримеръ, организъческое развитие на българската интрига може да даде на една истинска драма. Неговите пиеси скъ повечето драматични картини, отколкото драми въ епическа сми-
съль.

Вазовъ като общественъ дѣцъ

Изъ „Вазовъ като общественъ дѣцъ“ отъ Ведъо Ведчевъ (сп. „Сънчице“, кн. 4, гл. Пъ).

Още въ доосвободителния периодъ на своята дѣйностъ, съдѣлъ великолѣпния полетъ, който даде на духа си отъ споя „Бъръ“, иже го въздаме

прѣятъ граници на поробеното си отечество и замъсълъ въ революционнътъ приготвления за освобождението му, като членъ на централния революционенъ комитетъ въ Букурещъ. Въ една историческа фотография отъ онова време, наредъ съ Кирика Цанкова, Олимпия Панова, Ст. Стамболова и др., състри сърбската сага на двадесетъ-пять години тогава постъ.

Съдѣлъ освобождението то Вазовъ се съзрява чѣръз едно тѣло не разрывно приятелство съ Константинъ Величковъ, горещъ патротъ и излъженовъ поетъ като него. Драмата младъ поетъ, изкупили любовта си къмъ България, единнитъ съ патицата на немъзъ-чедрагъ въ чужбина, дружишъ съ верни въ турските съдици, съ отдаванъ на политическите житъвъ въ освободеното си отечество съ всички жаръ на жадни за дѣйностъ идеали.

Тѣ ставатъ изразители както на радостнѣтъ на народа си въ прѣвърътъ минути съблъдъванието му — така и на тъжътъ му отъ разложението на българското отечество въ Берлинъ. Жестокото дѣло на европейската дипломатия, което осуети падошвотъ на руския подвойтъ, остави части отъ България подъ робство и постави българския народъ предъ нови грижи и борби за постиганъ мѣстнътъ си. Отзиванието съвътъ душа на поетъ за всичко, че възнува народъ, Вазовъ и Величковъ заставатъ начело на оново паметно движение въ Южна България противъ берлинския договоръ отъ 1878 г., съ което се правятъ по единъ винущителъ и трогателъ начинъ духовното единство на разкъсанното бъл-

БЕЛИКИ ПОСЕТЕ

О тъ половинъ вѣкъ вече ти
будишъ въ сърцата ни най-
възвишената отъ войнишки-
тѣ добродѣтели, обиленъ
изборъ на всички други беззъвѣтна
любовъ къмъ Родината, пѣдесетъ
родини наредъ ти рови въ тѣмното
минало на народа ни, възкреси го,
озари го съ бѣлъсъкъ, възъздаде
го въ красиби картини и образи,
хъръли мостъ надъ петстотинъ
годишното ни робство, та свѣръ.

Първата страница отъ адреса-албумъ на българската армия.

Ст. Баджовъ

Отъ Фонда „Нашата Конница“.